

מסורת הש"ס

(א) חולץ דף ק. (ב) ג'ל סמכות, (ג) נדחץ לסתור. (ד) ר"ל, עיף עיף. (ה) ויחי מוס' צימות ג. ד"ה לחמר וכו'. (ו) ו' ו'נטינו (ז) לילאן. (ח) וסס לא נמא כלל ואפשר ל"ל צנר הנשא זא: ועיף מוס' בחטוט ט. ד"ה חמר (ומוס' חולץ ק. ד"ה לילאן).

הנהגות הב"ח

(א) בבשנה נשברה לסרסור הרבינה וביצת היר הוא של מוכר. ודייב להטיף לו שלש טיפין והטותו אית מיב להטיף לו שלש: (ב) וסס ד"ה אסור וכו' סלע ליום צימות גורן: (ג) ד"ה קר ויפה וכו' קלמ ותמטין (לקט) מו"מ וכו' קל לקנות: (ד) ד"ה עד שלש וכו' וטעם כדפרישית ההם: (ה) תוס' ד"ה מי וכו' רב ע'ל ר' יהאך קאמר:

מוסף תוספות

א. במכוס כל שהוא. שם. ב. לופיכ הסרסור חייב בשמירת החובית כדון שומר שבר. שם. ג. כעין גובה ואבריו. ואשמעינן דאע"פ שלא פירשו לו שהם חוננים לו שבר על שמירת החובית אלא על המדידה הרי הוא נעשה שומר שבר. שם. ד. ואיך יתכן וכו' שהיה חי עד רבא. והלא ביום שמת רב ר' יהודה שהיה חלמידו של רב גולד רבא. מוס' חולץ ק.

פ' רשב"ם העקרי

הבג"ב הסורג יין וסמן לחיור. ה"ה לפסדות ומסס סיספא דעבי לאשמעינן מיב להטיף לו שלש טיפין נקט יין וסמן: וסוקרו או שסונו. ע'ל טיפוק דמיס: עד טעם נתמלאת המדה למור. ובמדה ליכא ז' רביית כלל והיינו דקספין מ"ש רישא ומ"ס סיספא כיון דלולוי בשכירות שרי רישא אמאי אסור ליהנות ממנו: ומשני רישא. חומרא בעלמא הוא דכיון דלא קעביד בהדיה מלאכה עד שיעב הגורן והוא כבר נתן המעות מקודם מחוי וכו' כבר ומתמיהן משום דמלש כל שהוא. מן הפשתן קנה כל השאר המחוזר בקרקע ואמאי מי קני האי במשיכה דהאיך: דא"ל מוכר ללוקח: דהאיך בקרקע לקנות פשתן המחוזר זה דקרקע נקנה בחזקה וקדישין י. וכל המחוזר בקרקע היי הוא בקרקע. ואמא ממני' לאשמעינן דחזקת בקרקע מהני לפשתן ואע"ג דלא זצין ליה ארעא ואשמעינן נמי חזקה קלה דנלקטת הפשתן מקמא וכול לקנות השאר המחוזר וכגון דא"ל המוכר לקט מן הפשתן עצמו קנה והיימיה הקרקע ויהי נקי לחרישה דלאמרינן בחזקת הבתים (ע"ל דף נד.) האי מאן דזכי ויזיל אדעתא דלאשע' ויזיל וכו' ור"ג א"ל קרמ מן הפשתן קנה ומתבין י. לקנות הקרקע קני לה לקנות כל מה שעליה. כן נראה דענין: **בבב"ג המוכר יין ואע"ג ור"ה לפירות אלא אגב דעבי לאזריא** כסיפא חייב להטיף שלש טיפין נקט יין וסמן: וסוקרו או שסונו. לאחר פיסוק הדמים: **עד שלא נתמלאת המדה**. ובמדה שאינה של שניהם מוקי לה בגמ' ותינינא מה דתניא לעיל בצרייתא [פ.ה] וטעם י. כדהתם כל זמן שלא נתמלאת הוי כליו של מוכר ומשנתמלאת הוי כליו של לוקח ומיירי כסימטא או בחצר של שניהם: **היי סרסור צניינן**. והמדה שלו כדמפרש בגמ' ודך הסרסור לקנות מבעל הבית ומוכר לאחרים ומריח: **נשברה לסרסור**. דקני ליה כליו של סרסור לסרסור כדתיניא לעיל [נס] ואם היתה מדה של אחד מהן ראשון ראשון קנה. וקא משמע לן דלא אמרינן דסרסור אינו אלא שולחו של לוקח וכשנתמלאת נשברה ללוקח: **הריני**. הטע על דהא אחר שהטיף ממנה שלש טיפין ללוקח: **ומיית**. שנתאסף מדי השמן לשולי הכלי: **היי הוא של מוכר**. משום דלאמרינן נתייאש ללוקח בגמ' [ע"ג]: **ואיך להטיף לו שלש טיפין**. לאחר עירי השמן והיינו חייב עוד להטיף שלש טיפין מן הסרסור דדופי הכלי: **ההווננו**. טרוד הוא במכירתו ולכן לא הזקיקוהו להטיף דלפין לו פנאי: **ר' יהודה אומר כו'**. בגמ' [ע"ג] בעי ר' יהודה להיכא קאי: **גב' אי מדה דלוקח היא**. וליקני ליה כליו דתניא לעיל אם היתה מדה של אחד מהן ראשון ראשון קנה דהכא נמי בשיש שנמות במדה עסקינן כדאוקימנא [פ.ו]: להאיא דלעיל דהא סתמא קמני אפילו במדה שיש לה שנמות ואמר ליה הין בשמים עשר סלעים לוג בסלע: **מדה דמוכר הוא**. ואמאי קנה לוקח דהא אפילו אם נתמלא לומר בדברשות לוקח מיירי הא איבעיא לן לעיל [פ.ה] אם הכלי משוב הפסקת רשות ולא איפשיטא וא"כ תפשוט ממתני' דכליו של מוכר בדברשות לוקח קנה לוקח והוא הדין לכליו של לוקח בדברשות מוכר דקנה מוכר: **במדה סרסור**. שהשאיילה לשניהן וכדתניא לעיל בצרייתא [פ.ה] וטעמא כדפרישית [נס] ותינינא במתניתין מאי דתני בצרייתא לעיל [נס] דלרצו מדות: **רישא**. שהשאייל להם המדה והסרסור אינו שם וקא משמע לן דלפין שמוע' ח"כ סרסור להיות המקח כדפרשו ואף עב גב דמדה של ודך סרסור למדוד במדתו להשתכר בלוקח הלוקח ממנו: **סיפא**. שהסרסור צניינן דכיון שהיא שם והמדה שלו המקח כדפרשו דלפיו לוקח מן המוכר ומוכר למדוד ולמסוס הכי כי נשברה נשברה לסרסור דכליו קני ליה דתניא לעיל ראשון ראשון קנה: הכי גרסינן **מי כאן פנא דאתנייה רב מדות**. כלומר היש כאן בדרך ישראל תנא שונה משניות וצרייתות ששנה לו רב מדות מתני' דמיירי דין מדות: **י. והספן**. גבי מפרש תרומה שמי מדות ממנה אם הרכינה בעל הבית לאותה מדה שמדד בה תרומה ומיית הרי הוא של תרומה ונותנו לכהן ובמתניתין נמי תיחוי של לוקח:

ולגורן יפה. שכרו סלע בכל יום שסלע היה יכול להשכיר עצמו אבל בשביל הקדמת המעות חולץ גביה: **אסור**. משום דמיחוי כי אגר נטר לי שנותן לו זה הפועל סלע י. צימות הגורן בשביל דינר שנמן לו בניסן והמתין לו עד עכשוי: **אכל אם** שכרו מהיום. מלה יום במאה יכול להשתכר הפועל בסלע דהיינו ד' דינר ליום כיון שמאותו היום ששכרו עושה עמו מותר שכל פעולת המאה ימים כיום אחד ארוך דמיין ולא הוי אגר נטר לי שהיי מיד התחיל בפעולתו וכמו שהתחיל בפעולת ימי הגורן דמי. והא הכא דכי כור בשלשים סלע בסלע הוא שהרי הולכי למת לו דינר ליום ולא קאמר ליה סתמא עד ימות הגורן אני שוכךך במאה דינר ואפי' הכי קמני מותר ומייז להשלים וקשיא להני דלמרי ראשון ראשון קנה והשאר לא קנה וכיון שזה לא קנה אמאי מותר הא כיון דיכול לחזור צו דכל יום ויום חסוד י. מכירה צפני עצמה הוי נמי אגר נטר לי לענין ימות הגורן שהרי בניסן נתן לו שכר ימות הגורן ואינינו לא חיייל עד שגיע ימות הגורן: **וספכר**. דליהו אסור וכו' זלויל בשכירות מי אסור במתניה ואפי' היכא דהקדים לו הדינר מניסן ולא עשה עמו עד לגורן מדאורייתא שרי דלא דמי לא ללולא ולא לקנות וממכר דאית ציה אונאה וציעול מקח דהתם ודאי כי מוחיל גביה מכדי שויי בשביל

הקדמת המעות ממלא שנותן לו יותר מכדי הדמים שקבל אבל שכר טרחו של אדם ליכא אגר נטר לי דדרך פועל להשכיר עצמו בכל שהוא כשאינו לו מה יאכל וכל מה שנקבל הפועל בסלע גביה ריוח הוא אלאו והלכך הך סיפא ליכא ז' רביית כלל והיינו דקספין מ"ש רישא ומ"ס סיספא כיון דלולוי בשכירות שרי רישא אמאי אסור ליהנות ממנו: ומשני רישא. חומרא בעלמא הוא דכיון דלא קעביד בהדיה מלאכה עד שיעב הגורן והוא כבר נתן המעות מקודם מחוי וכו' כבר ומתמיהן משום דמלש כל שהוא. מן הפשתן קנה כל השאר המחוזר בקרקע ואמאי מי קני האי במשיכה דהאיך: דא"ל מוכר ללוקח: דהאיך בקרקע לקנות פשתן המחוזר זה דקרקע נקנה בחזקה וקדישין י. וכל המחוזר בקרקע היי הוא בקרקע. ואמא ממני' לאשמעינן דחזקת בקרקע מהני לפשתן ואע"ג דלא זצין ליה ארעא ואשמעינן נמי חזקה קלה דנלקטת הפשתן מקמא וכול לקנות השאר המחוזר וכגון דא"ל המוכר לקט מן הפשתן עצמו קנה והיימיה הקרקע ויהי נקי לחרישה דלאמרינן בחזקת הבתים (ע"ל דף נד.) האי מאן דזכי ויזיל אדעתא דלאשע' ויזיל וכו' ור"ג א"ל קרמ מן הפשתן קנה ומתבין י. לקנות הקרקע קני לה לקנות כל מה שעליה. כן נראה דענין: **בבב"ג המוכר יין ואע"ג ור"ה לפירות אלא אגב דעבי לאזריא** כסיפא חייב להטיף שלש טיפין נקט יין וסמן: וסוקרו או שסונו. לאחר פיסוק הדמים: **עד שלא נתמלאת המדה**. ובמדה שאינה של שניהם מוקי לה בגמ' ותינינא מה דתניא לעיל בצרייתא [פ.ה] וטעם י. כדהתם כל זמן שלא נתמלאת הוי כליו של מוכר ומשנתמלאת הוי כליו של לוקח ומיירי כסימטא או בחצר של שניהם: **היי סרסור צניינן**. והמדה שלו כדמפרש בגמ' ודך הסרסור לקנות מבעל הבית ומוכר לאחרים ומריח: **נשברה לסרסור**. דקני ליה כליו של סרסור לסרסור כדתיניא לעיל [נס] ואם היתה מדה של אחד מהן ראשון ראשון קנה. וקא משמע לן דלא אמרינן דסרסור אינו אלא שולחו של לוקח וכשנתמלאת נשברה ללוקח: **הריני**. הטע על דהא אחר שהטיף ממנה שלש טיפין ללוקח: **ומיית**. שנתאסף מדי השמן לשולי הכלי: **היי הוא של מוכר**. משום דלאמרינן נתייאש ללוקח בגמ' [ע"ג]: **ואיך להטיף לו שלש טיפין**. לאחר עירי השמן והיינו חייב עוד להטיף שלש טיפין מן הסרסור דדופי הכלי: **ההווננו**. טרוד הוא במכירתו ולכן לא הזקיקוהו להטיף דלפין לו פנאי: **ר' יהודה אומר כו'**. בגמ' [ע"ג] בעי ר' יהודה להיכא קאי: **גב' אי מדה דלוקח היא**. וליקני ליה כליו דתניא לעיל אם היתה מדה של אחד מהן ראשון ראשון קנה דהכא נמי בשיש שנמות במדה עסקינן כדאוקימנא [פ.ו]: להאיא דלעיל דהא סתמא קמני אפילו במדה שיש לה שנמות ואמר ליה הין בשמים עשר סלעים לוג בסלע: **מדה דמוכר הוא**. ואמאי קנה לוקח דהא אפילו אם נתמלא לומר בדברשות לוקח מיירי הא איבעיא לן לעיל [פ.ה] אם הכלי משוב הפסקת רשות ולא איפשיטא וא"כ תפשוט ממתני' דכליו של מוכר בדברשות לוקח קנה לוקח והוא הדין לכליו של לוקח בדברשות מוכר דקנה מוכר: **במדה סרסור**. שהשאיילה לשניהן וכדתניא לעיל בצרייתא [פ.ה] וטעמא כדפרישית [נס] ותינינא במתניתין מאי דתני בצרייתא לעיל [נס] דלרצו מדות: **רישא**. שהשאייל להם המדה והסרסור אינו שם וקא משמע לן דלפין שמוע' ח"כ סרסור להיות המקח כדפרשו ואף עב גב דמדה של ודך סרסור למדוד במדתו להשתכר בלוקח הלוקח ממנו: **סיפא**. שהסרסור צניינן דכיון שהיא שם והמדה שלו המקח כדפרשו דלפיו לוקח מן המוכר ומוכר למדוד ולמסוס הכי כי נשברה נשברה לסרסור דכליו קני ליה דתניא לעיל ראשון ראשון קנה: הכי גרסינן **מי כאן פנא דאתנייה רב מדות**. כלומר היש כאן בדרך ישראל תנא שונה משניות וצרייתות ששנה לו רב מדות מתני' דמיירי דין מדות: **י. והספן**. גבי מפרש תרומה שמי מדות ממנה אם הרכינה בעל הבית לאותה מדה שמדד בה תרומה ומיית הרי הוא של תרומה ונותנו לכהן ובמתניתין נמי תיחוי של לוקח:

בקרעק ואמאי מי קני האי במשיכה דהאיך: דא"ל מוכר ללוקח: דהאיך בקרקע לקנות פשתן המחוזר זה דקרקע נקנה בחזקה וקדישין י. וכל המחוזר בקרקע היי הוא בקרקע. ואמא ממני' לאשמעינן דחזקת בקרקע מהני לפשתן ואע"ג דלא זצין ליה ארעא ואשמעינן נמי חזקה קלה דנלקטת הפשתן מקמא וכול לקנות השאר המחוזר וכגון דא"ל המוכר לקט מן הפשתן עצמו קנה והיימיה הקרקע ויהי נקי לחרישה דלאמרינן בחזקת הבתים (ע"ל דף נד.) האי מאן דזכי ויזיל אדעתא דלאשע' ויזיל וכו' ור"ג א"ל קרמ מן הפשתן קנה ומתבין י. לקנות הקרקע קני לה לקנות כל מה שעליה. כן נראה דענין: **בבב"ג המוכר יין ואע"ג ור"ה לפירות אלא אגב דעבי לאזריא** כסיפא חייב להטיף שלש טיפין נקט יין וסמן: וסוקרו או שסונו. לאחר פיסוק הדמים: **עד שלא נתמלאת המדה**. ובמדה שאינה של שניהם מוקי לה בגמ' ותינינא מה דתניא לעיל בצרייתא [פ.ה] וטעם י. כדהתם כל זמן שלא נתמלאת הוי כליו של מוכר ומשנתמלאת הוי כליו של לוקח ומיירי כסימטא או בחצר של שניהם: **היי סרסור צניינן**. והמדה שלו כדמפרש בגמ' ודך הסרסור לקנות מבעל הבית ומוכר לאחרים ומריח: **נשברה לסרסור**. דקני ליה כליו של סרסור לסרסור כדתיניא לעיל [נס] ואם היתה מדה של אחד מהן ראשון ראשון קנה. וקא משמע לן דלא אמרינן דסרסור אינו אלא שולחו של לוקח וכשנתמלאת נשברה ללוקח: **הריני**. הטע על דהא אחר שהטיף ממנה שלש טיפין ללוקח: **ומיית**. שנתאסף מדי השמן לשולי הכלי: **היי הוא של מוכר**. משום דלאמרינן נתייאש ללוקח בגמ' [ע"ג]: **ואיך להטיף לו שלש טיפין**. לאחר עירי השמן והיינו חייב עוד להטיף שלש טיפין מן הסרסור דדופי הכלי: **ההווננו**. טרוד הוא במכירתו ולכן לא הזקיקוהו להטיף דלפין לו פנאי: **ר' יהודה אומר כו'**. בגמ' [ע"ג] בעי ר' יהודה להיכא קאי: **גב' אי מדה דלוקח היא**. וליקני ליה כליו דתניא לעיל אם היתה מדה של אחד מהן ראשון ראשון קנה דהכא נמי בשיש שנמות במדה עסקינן כדאוקימנא [פ.ו]: להאיא דלעיל דהא סתמא קמני אפילו במדה שיש לה שנמות ואמר ליה הין בשמים עשר סלעים לוג בסלע: **מדה דמוכר הוא**. ואמאי קנה לוקח דהא אפילו אם נתמלא לומר בדברשות לוקח מיירי הא איבעיא לן לעיל [פ.ה] אם הכלי משוב הפסקת רשות ולא איפשיטא וא"כ תפשוט ממתני' דכליו של מוכר בדברשות לוקח קנה לוקח והוא הדין לכליו של לוקח בדברשות מוכר דקנה מוכר: **במדה סרסור**. שהשאיילה לשניהן וכדתניא לעיל בצרייתא [פ.ה] וטעמא כדפרישית [נס] ותינינא במתניתין מאי דתני בצרייתא לעיל [נס] דלרצו מדות: **רישא**. שהשאייל להם המדה והסרסור אינו שם וקא משמע לן דלפין שמוע' ח"כ סרסור להיות המקח כדפרשו ואף עב גב דמדה של ודך סרסור למדוד במדתו להשתכר בלוקח הלוקח ממנו: **סיפא**. שהסרסור צניינן דכיון שהיא שם והמדה שלו המקח כדפרשו דלפיו לוקח מן המוכר ומוכר למדוד ולמסוס הכי כי נשברה נשברה לסרסור דכליו קני ליה דתניא לעיל ראשון ראשון קנה: הכי גרסינן **מי כאן פנא דאתנייה רב מדות**. כלומר היש כאן בדרך ישראל תנא שונה משניות וצרייתות ששנה לו רב מדות מתני' דמיירי דין מדות: **י. והספן**. גבי מפרש תרומה שמי מדות ממנה אם הרכינה בעל הבית לאותה מדה שמדד בה תרומה ומיית הרי הוא של תרומה ונותנו לכהן ובמתניתין נמי תיחוי של לוקח:

ולגורן יפה סלע אסור להנות הימנו א אבל אם שכרו מהיום בדינר ליום ולגורן יפה סלע מותר ואי ס"ד כור בשלשים סאה בסלע אני מוכר לך ראשון ראשון קנה ה"נ קמא קמא מיפסק פסק ואסור להנות הימנו מדינר ליום ולגורן יפה סלע מותר אמאי והא אנר נטר לי הוא אמר רבא ותסברא זלוילי בשכירות מי אסיר מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא רישא דלא קי עביד בהדיה מהשתא מיחוי כי אגר נטר כי אגר נטר לי: ואם היה מחובר בקרקע ותלש כל שהוא קנה: משום דתלש כל שהוא קנה אמר רב ששת יהבא במאי עסקינן דאמר ליה לך יפה לך קרקע כל שהוא וקני כל מה שעליה: **בבב"ג** יהמוכר יין ושמן לחבירו והוקרו או שהחולו אם עד שלא נתמלאת המדה למוכר משנתמלאת המדה ללוקח יואם היה סרסור ביניהן נשברה החבית נשברה לסרסור י. ויחייב להטיף לו שלש טיפין הרבינה ומציית הרי הוא של מוכר ויהחגונוי אינו חייב להטיף שלש טיפין רבי יהודה אומר ערב שבת עם חשכה פטור: **גב' הא מדה דמאן אילימא מדה דלוקח עד שלא נתמלאת מדה למוכר מדה דלוקח היא ואלא מדה דמוכר משנתמלאת מדה דלוקח מדה דמוכר היא אמר ר' אלעאי** בבמדת סרסור והא מדקתני סיפא ואם היה סרסור ביניהם נשברה החבית נשברה לסרסור מכלל דרישא לאו בסרסור עסקינן רישא מדה בלא סרסור סיפא יבסרסור עצמו: הרבינה ומציית הרי הוא של מוכר: **כי סליק רבי אלעזר** אשכחיה לזעירי אמר ליה מי כאן תנא דאתנייה רב מדות אחויהי רב יצחק בר אבדימי א"ל מאי קא קשיא לך דתנן הרבינה ומציית הרי הוא של מוכר והתנן

המוכר את הספינה פרק חמישי בבא בתרא פז.

לך יפה לך קרקע כל שהוא וקני כל מה שעליה. כלומר החוק בקרקע ע"י יפוי^א דהוי כעין נעל וגדר כל שהוא ותהא שאולה לך להיות כחאךך לענין זה שתקנה מה שעליה: **המוכר יין ושמן לחבירו והוקרו והחולו**. לאו דוקא הוקרו והחולו אלא שאין דרך לחזור בנסת:

נשברה לסרסור. פי' הקונטרס לפי שהסרסור קנהה לעצמו וחוזר ומוכר לבעל הבית ותימיה דאם כן אמאי נקט נשברה ושכן יוקרא חולא דלאריי זה רישא הוי ליה למימר היה סרסור צניינן והוקרו והחולו ופי' ריב"ס היה סרסור צניינא ומדד להן דרך סרסורים שמודינן שכר שנותנין להן. ונשברה החבית ע"י מדידה נשברה לסרסור וכגון שלא היה מחמת אונס אלא ע"י שלא נזהר יפה במדידה י.

מי כאן תנא דאתנייה רב מדות. רבינו שמואל מגיה דלאתנייה רב כלומר ששנה לו רב מדות משום דקשיא ל' היאך יתכן שהיה רבו של רב צימי רבא הוה כדאמרינן צימות (דף ג.) ושם ד"ה (דלמר) אמר רבא אמר לי רב יצחק בר אבדימי ד וקשה לר"ם דכפ' כל הנשר (חולץ דף ק.) ושם ד"ה (איכא) אמר איכא תנא דלאתניי לרב כחל אחוי ליה לרב יצחק בר אבדימי א"ל אני לא שניתי לו כחל כל עיקר ולדבריו הוה לי למימר ממנו י. ואמר רבינו תם דשני דר יצחק בר אבדימי הו חד צימי רבי וחד צימי רבא כדאמרינן כפ' כירה (שנת דף מ.) אמר רב יצחק בר אבדימי פעם אחת נכנסתי אחר רבי ציית המרמך ואזומו היה רבו של רב וימיה הכל אומר רשע"א דעל כרחק רב יצחק בר אבדימי הוא תלמידו של רב דאי ס"ד רבו של רב י. הוי קאמר ליה ל"א הרי אתמר עלה אמר ר' אבהו י. (א"ר יוחנן) וקא אפי' ר' יוחנן שהיה רבו של רבי אבהו היה קורא את רב שהיה תלמידו של רב יצחק בר אבדימי רבינו כדאמרי' א' באלו טריפות (חולץ דף נד.): והתנן

לך יפה לך קרקע כל שהוא כן כתוב בספרים ישנים. כלומר לך קרקע וכל המחוזר בקרקע היי הוא בקרקע. ואמא ממני' לאשמעינן דחזקת בקרקע מהני לפשתן ואע"ג דלא זצין ליה ארעא ואשמעינן נמי חזקה קלה דנלקטת הפשתן מקמא וכול לקנות השאר המחוזר וכגון דא"ל המוכר לקט מן הפשתן עצמו קנה והיימיה הקרקע ויהי נקי לחרישה דלאמרינן בחזקת הבתים (ע"ל דף נד.) האי מאן דזכי ויזיל אדעתא דלאשע' ויזיל וכו' ור"ג א"ל קרמ מן הפשתן קנה ומתבין י. לקנות הקרקע קני לה לקנות כל מה שעליה. כן נראה דענין: **בבב"ג המוכר יין ואע"ג ור"ה לפירות אלא אגב דעבי לאזריא** כסיפא חייב להטיף שלש טיפין נקט יין וסמן: וסוקרו או שסונו. לאחר פיסוק הדמים: **עד שלא נתמלאת המדה**. ובמדה שאינה של שניהם מוקי לה בגמ' ותינינא מה דתניא לעיל בצרייתא [פ.ה] וטעם י. כדהתם כל זמן שלא נתמלאת הוי כליו של מוכר ומשנתמלאת הוי כליו של לוקח ומיירי כסימטא או בחצר של שניהם: **היי סרסור צניינן**. והמדה שלו כדמפרש בגמ' ודך הסרסור לקנות מבעל הבית ומוכר לאחרים ומריח: **נשברה לסרסור**. דקני ליה כליו של סרסור לסרסור כדתיניא לעיל [נס] ואם היתה מדה של אחד מהן ראשון ראשון קנה. וקא משמע לן דלא אמרינן דסרסור אינו אלא שולחו של לוקח וכשנתמלאת נשברה ללוקח: **הריני**. הטע על דהא אחר שהטיף ממנה שלש טיפין ללוקח: **ומיית**. שנתאסף מדי השמן לשולי הכלי: **היי הוא של מוכר**. משום דלאמרינן נתייאש ללוקח בגמ' [ע"ג]: **ואיך להטיף לו שלש טיפין**. לאחר עירי השמן והיינו חייב עוד להטיף שלש טיפין מן הסרסור דדופי הכלי: **ההווננו**. טרוד הוא במכירתו ולכן לא הזקיקוהו להטיף דלפין לו פנאי: **ר' יהודה אומר כו'**. בגמ' [ע"ג] בעי ר' יהודה להיכא קאי: **גב' אי מדה דלוקח היא**. וליקני ליה כליו דתניא לעיל אם היתה מדה של אחד מהן ראשון ראשון קנה דהכא נמי בשיש שנמות במדה עסקינן כדאוקימנא [פ.ו]: להאיא דלעיל דהא סתמא קמני אפילו במדה שיש לה שנמות ואמר ליה הין בשמים עשר סלעים לוג בסלע: **מדה דמוכר הוא**. ואמאי קנה לוקח דהא אפילו אם נתמלא לומר בדברשות לוקח מיירי הא איבעיא לן לעיל [פ.ה] אם הכלי משוב הפסקת רשות ולא איפשיטא וא"כ תפשוט ממתני' דכליו של מוכר בדברשות לוקח קנה לוקח והוא הדין לכליו של לוקח בדברשות מוכר דקנה מוכר: **במדה סרסור**. שהשאיילה לשניהן וכדתניא לעיל בצרייתא [פ.ה] וטעמא כדפרישית [נס] ותינינא במתניתין מאי דתני בצרייתא לעיל [נס] דלרצו מדות: **רישא**. שהשאייל להם המדה והסרסור אינו שם וקא משמע לן דלפין שמוע' ח"כ סרסור להיות המקח כדפרשו ואף עב גב דמדה של ודך סרסור למדוד במדתו להשתכר בלוקח הלוקח ממנו: **סיפא**. שהסרסור צניינן דכיון שהיא שם והמדה שלו המקח כדפרשו דלפיו לוקח מן המוכר ומוכר למדוד ולמסוס הכי כי נשברה נשברה לסרסור דכליו קני ליה דתניא לעיל ראשון ראשון קנה: הכי גרסינן **מי כאן פנא דאתנייה רב מדות**. כלומר היש כאן בדרך ישראל תנא שונה משניות וצרייתות ששנה לו רב מדות מתני' דמיירי דין מדות: **י. והספן**. גבי מפרש תרומה שמי מדות ממנה אם הרכינה בעל הבית לאותה מדה שמדד בה תרומה ומיית הרי הוא של תרומה ונותנו לכהן ובמתניתין נמי תיחוי של לוקח:

משום

מיירי כלל. ומתוך רישא מיירי במדה של סרסור ובלא סרסור דאין סרסור מורד נמי במדת סרסור ובסרסור עצמו דאיהו מורד להכי נשברה החבית נשברה לסרסור: לרב מדות. מוס' יהאב

עין משפט נר מצוה

קא א מיי' פ"ו מהל' מלה וזהו ה"א י' סמנ לאון קנז טוש"ע יורד מי' קנו ספיף ח:

קד ב מיי' פ"ג מהל' מכירה הלכ' יח: קה ג מיי' פ"ד מהל' מכירה ה"ח ו עיין בשגות סמנ עיין פכ טוש"ע ח"מ סי' ר ס"ט: קד ד מיי' פ"ב מהלכות שולחן ושותפין ה' י סמנ שם טוש"ע ח"מ סי' קספ ספיף י: קה ה ו טוש"ע ח"מ סי' רלל ספיף י: קה ז מיי' פ"ד מהל' מכירה ה' ח סמנ עיין פכ טוש"ע ח"מ סי' ר ספיף י: קב ח מיי' פ"ב מהל' שולחן ה' י סמנ שם טוש"ע ח"מ סי' קספ ספיף י:

רבינו גרשום

אסור. דמיוחי כרביית שבשכר שמקרינן שכרו ומתבין לו עד אותו זמן מיקל לו בשכרו. אבל אם אמר לו אני אשכיריך בדיני היום כמו ששורה מלאכתך עכשיו ואתן ללגורן מזה לעשות כן אע"פ. וללגורן מלאכתך יפה סלע. ולתלמך אם איתא דראשון ראשון קנה הריה פועל כל יום ויום דומה כשנתו ולערב קנה שכירות של כל יום. כיון דיכול לחזור בו בכל ערב וערב מה שמקיל לו בשכירותו שכול ליוטול בגורן מהאחרים דמי כמאן דיהיב ליה רבית ואי פועל בהדיא הנאה דקא ירהיב הוה השתא מלאכה שלא בזמן גורן ואמאי מותר: אמר רבא ותסברא דהוי רבית כי האי גונא וכו' לולולוי בשכירות. אם פועל מקיל ומולול בשכירותו ומשכר עצמו כפחות מפועליו אחרים מי אסור ודאי אינו אסור ולא קשיא לרב ושמואל. ומקשה כיון דלולולוי בשכירותו לא אסור איך מאי שנא רישא מסיפא דברישא אמר רבא. ויחייב טעמא רישא כיון דלא עביד בהדיא דבעל הבית השתא מלאכה אבל מחנה עמו בשכירות והשתא שישע' עמו לגורן ומלווה שכרו עד הגורן מיהו כי אגר [נטרין] דיהיב ליה פועל דנטר ומתבין לו עד הגורן. וסיפא הואיל דעביד מלאכה כל יומא עד הגורן לא מיהוי כאגר נטר. ל' פ"ח לך יפה לי שם במקום הפשתן קרקע כל שהוא תלוש העשבים ויחיה ויקנה לו בהדיא הנאה קנה קנה שאר הקרקע לקנות (יד) הפשתן מלפניה: פ"ח עד שלא נתמלאת המדה למוכר דיכול לחזור בו. אבל משנתמלאת מדה ללוקח בירשות לוקח ויחייב ללוקח בירשות לוקח המוכר. ואם היה חלוצר בהדיא הפשתן מלפניה ויחייב להטיף לו המוכר ג' טיפין. ללוקח אחרי שמקיל לו הכלי. ואם אחר שהטיף לו הג' טיפין הרבינה המדה ששטה אותה הכולל ומציית השותף השירוי שבחבחה ונתקבל למקום אחד אותו המצויי הרי הוא של מוכר. והחונני שטרוד הוא אינו חייב להטיף ג' טיפין ללוקח. וכן בעל הבית ערב שבת עם חשכה פטור מלטיף ג' טיפין לפי שטרוד הוא לצורך שבת. או מדה דלוקח הוא ראשון ראשון קנה: אכא במהד סרסור עסקינן שהשאיילה לשניהן. מכלל דרישא לא במדת סרסור אלא בעיה"ב וסיפא מיירי לרב מדות. מוס' יהאב

אסור. דמיוחי כרביית שבשכר שמקרינן שכרו ומתבין לו עד אותו זמן מיקל לו בשכרו. אבל אם אמר לו אני אשכיריך בדיני היום כמו ששורה מלאכתך עכשיו ואתן ללגורן מזה לעשות כן אע"פ. וללגורן מלאכתך יפה סלע. ולתלמך אם איתא דראשון ראשון קנה הריה פועל כל יום ויום דומה כשנתו ולערב קנה שכירות של כל יום. כיון דיכול לחזור בו בכל ערב וערב מה שמקיל לו בשכירותו שכול ליוטול בגורן מהאחרים דמי כמאן דיהיב ליה רבית ואי פועל בהדיא הנאה דקא ירהיב הוה השתא מלאכה שלא בזמן גורן ואמאי מותר: אמר רבא ותסברא דהוי רבית כי האי גונא וכו' לולולוי בשכירות. אם פועל מקיל ומולול בשכירותו ומשכר עצמו כפחות מפועליו אחרים מי אסור ודאי אינו אסור ולא קשיא לרב ושמואל. ומקשה כיון דלולולוי בשכירותו לא אסור איך מאי שנא רישא מסיפא דברישא אמר רבא. ויחייב טעמא רישא כיון דלא עביד בהדיא דבעל הבית השתא מלאכה אבל מחנה עמו בשכירות והשתא שישע' עמו לגורן ומלווה שכרו עד הגורן מיהו כי אגר [נטרין] דיהיב ליה פועל דנטר ומתבין לו עד הגורן. וסיפא הואיל דעביד מלאכה כל יומא עד הגורן לא מיהוי כאגר נטר. ל' פ"ח לך יפה לי שם במקום הפשתן קרקע כל שהוא תלוש העשבים ויחיה ויקנה לו בהדיא הנאה קנה קנה שאר הקרקע לקנות (יד) הפשתן מלפניה: פ"ח עד שלא נתמלאת המדה למוכר דיכול לחזור בו. אבל משנתמלאת מדה ללוקח בירשות לוקח ויחייב ללוקח בירשות לוקח המוכר. ואם היה חלוצר בהדיא הפשתן מלפניה ויחייב להטיף לו המוכר ג' טיפין. ללוקח אחרי שמקיל לו הכלי. ואם אחר שהטיף לו הג' טיפין הרבינה המדה ששטה אותה הכולל ומציית השותף השירוי שבחבחה ונתקבל למקום אחד אותו המצויי הרי הוא של מוכר. והחונני שטרוד הוא אינו חייב להטיף ג' טיפין ללוקח. וכן בעל הבית ערב שבת עם חשכה פטור מלטיף ג' טיפין לפי שטרוד הוא לצורך שבת. או מדה דלוקח הוא ראשון ראשון קנה: אכא במהד סרסור עסקינן שהשאיילה לשניהן. מכלל דרישא לא במדת סרסור אלא בעיה"ב וסיפא מיירי לרב מדות. מוס' יהאב

בכל הדפוסים השמינית נעזות פירוש הרשב"ם העיקרי ממאן עד דף פ"ט ע"ג ד"ה מ"ר אין עושין את המחק לזיו כי וכן לקט מן דף ק"ל ע"ג ד"ה אין למדן הלכה כי עד ק"ל"א ע"ג פשיטא ננו ואמר. ותחתיו הכניסו פי' אחר ממש' בדה פ"ט ע"ג בהערה לפי הרשב"ם במוק העמוד. ח"ל בפי' זה העמוד י' פרישות נכרות כי וכן י' עד שלש הלכות כי. כ"ו נעשה בדי' ויונילא שנת כרפ"א וחלוצר נגדו כל הדפוסים. ואמטנו ראינו להדפיס במקומות הנ"ל גם את פי' הרשב"ם העיקרי כמ"ס בדפוס פירז בשנת רע"א ובדמוכה תוס' ר"י' שמיא פי' ההוא כסם הרשב"ם בדה פ"ט ע"ג ד"ה אלו משום דגמר כלנו. ובדף פ"ט ע"ג ד"ה קא אמרו לעיל שמומאן. כיון הוכיחו ד"ס כדנקדמת מ"ן ו' וכתב שגם בפי' האביז"ר כי שנידו מביא את פי